

בש"פ 8898/14 - מדינת ישראל נגד פלוני, פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 8898/14

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

המבקשת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים:

1. פלוני
2. פלוני

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה:

כ"ב בטבת התשע"ה (19.1.2015)

בשם המבקשת:

עו"ד תומר סגלוביץ'

בשם משיב 1:

עו"ד לביב חביב

בשם משיב 2:

עו"ד מיכל פומרנץ

החלטה

מונחת לפניי בקשה לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (להלן: חוק המעצרים),
עמוד 1

התשנ"ו-1996, להארכת מעצרם של המשיבים בתשעים ימים החל מיום 4.1.2015, או עד למתן פסק הדין בת"פ 8321-04-14 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם. הדיון בבקשה נדחה ומועד המעצר הוארך בהסכמה ב-17 ימים.

1. כנגד המשיבים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של מגע עם סוכן חוץ, מתן שירות להתאחדות בלתי מותרת ואיסור פעולה ברכוש למטרות טרור. על פי הנטען, המשיבים ניהלו משרד עורכי דין, אשר עובדיו שימשו כאנשי קשר בין אסירים בטחוניים הכלואים בישראל והנהגת ארגוני הטרור מחוץ לכותלי בית הכלא. בנוסף לכך העבירו עורכי הדין מסרים בין האסירים הבטחוניים הכלואים בבתי הכלא השונים בישראל.

לצד הגשת כתב האישום הגישה המבקשת בקשה להורות על מעצרם של המשיבים עד לתום ההליכים. בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשה. ההליך מצוי כעת בשלב פרשת התביעה. בית המשפט המחוזי קבע שלושה מועדי הוכחות נוספים במהלך חודש ינואר, שבמהלכם ייקבעו מועדים נוספים.

2. בבואו של בית המשפט לבחון בקשה להארכת מעצר של נאשם מעבר לתשעה חודשים עליו לשקול שני שיקולים. הראשון, מסוכנותו, לכאורה, של הנאשם לציבור. השני, קצב התקדמות המשפט. הראשון עניינו האינטרס הציבורי, ואילו השני מתמקד בעניינו של הנאשם בסימומו המהיר על משפטו, ובמיוחד כאשר הוא מצוי במעצר.

באשר לשאלת המסוכנות, אין לקבל את טענת המשיבים, לפיה ניתן לאיינה באמצעות חלופת מעצר ואיסור על עיסוק בעריכת דין. לא ניתן להתעלם מחומרת העבירות בהן הם מואשמים. המשיבים הפעילו, לכאורה, לאורך זמן ובאורח שיטתי, עורכי דין שהיוו חוליה מקשרת בין אסירים בטחוניים וראשי ארגוני הטרור בהם הם חברים. מעבר למסוכנות הסטטוטורית שבדברים, לפי סעיף 21 בצירוף סעיף 35 לחוק המעצרים, הרי שעברם הפלילי מעצים את המסוכנות. שני המשיבים הורשעו בעבר בעבירות הקשורות לבטחון המדינה ואף נדונו למאסר בשל כך.

תמונה בעייתית יותר עולה בעניין קצב התקדמות המשפט. נכון למועד הדיון שנערך בפני העידו בפני בית משפט קמא ארבעה עדים מטעם התביעה, מתוך כשלושים עדים המצוינים בכתב האישום. זאת, חרף פרק הזמן שחלף מאז הגשת כתב האישום. קצב זה אינו משביע רצון. מעיון בחומר שצורף לבקשה עולה שהסיבות לכך שלא נקבעו מועדים נוספים הן מגוונות, ובין היתר: דחיות רבות בקשר להעברת חומרי החקירה, נסיבות אישיות של באי כוח הצדדים וכן קשיים הנובעים מהוצאת תעודת החיסיון. עניין אחרון זה עשוי, כפי שטענו הסנגורים בדיון שלפני, להביא לדחיות דיונים נוספות בהמשך ההליך, שכן עתירה בעניין עודנה תלויה ועומדת. מהשלמות טיעון שהוגשו לאחר הדיון שנערך בפני עולה כי אחת מתעודות החיסיון הוגשה רק לקראת סוף חודש נובמבר - כשמונה חודשים לאחר הגשת כתב האישום. למרבה הצער, הוצאת תעודת חסיון בשלב מאוחר של ההליך היא חזון נפרץ בהליכים פליליים. לנוכח חשיבותם הכללית של הדברים, מצאתי לנכון להעיר בעניין זה.

3. ההליכים הכרוכים בהוצאת תעודת חסיון, העברת החומר להגנה והכנת הדיון בעתירה אורכים, לעיתים, זמן לא מבוטל. לא פעם מדובר בפרק זמן של כמה וכמה חודשים. התוצאה היא שהתקופה הסטטוטורית של תשעת חודשי המעצר, שנקבעה על ידי המחוקק כנקודת איזון מסוימת לצורך מעצרו של נאשם עד תום ההליכים - "מתקצרת" במידה משמעותית, ולעיתים אף במחצית התקופה או יותר מכך, בשל הליכים אלה. בדיון שלפני טען בא-כוח המדינה כי

בהמשכות הליכים אלה אין בהכרח להביא לעיכוב בניהול ההליך. כך, למשל, נטען כי במקרה הנוכחי ניתן להמשיך ולשמוע עדי תביעה שאינם קשורים לתעודת החסיון שנדונה בעתירה. גם הסנגורים הסכימו, בהגנותם, כי ניתן להמשיך בשמיעת חלק מן העדים. אולם כפי שהוסיפו והטעימו בצדק – זכותו של נאשם שסנגורו יוכל לראות את כל חומר הראיות הרלבנטי בשלב דיוני ההוכחות, כפי שקבע המחוקק בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. אף אם ניתן להתגבר על החסר ביחס לעדים מסוימים, ברי כי לא כך הם פני הדברים ביחס לכל העדים, ולעיתים המרכזיים שביניהם.

הבעייתיות העיקרית נוצרת, כאמור, בשל פרק הזמן שבו שווה הנאשם במעצר, בעוד ההליך מתעכב לצורך דיון בתעודת החסיון שהוצאה. לעיתים התחושה היא שההליך זורם כראוי בכל הקשור לחקירה ולהגשת כתב האישום. או אז "נתקע מקל" בגלגלי ההליך, בדמות הוצאת תעודת חסיון על חלק מחומר החקירה. לפתע ההליך הופך לאיטי, עד כדי חוסר יכולת מעשית להמשיך בניהולו. מצב זה אינו ייחודי לתיק זה. לצערי, הנסיון מלמד על כך שתיק זה אינו חריג אלא טיפוסי. דווקא בשל כך ראוי להתייחס לעניין. יוזכר כי בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים, חלק מתפקידו של בית משפט זה הוא לפקח על הליכי הארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים.

אכן, גם אם נדמה שחל שיפור מסוים בשמיעת תיקים מורכבים בבית המשפט המחוזי כאשר הנאשם נעצר עד לסיום ההליכים – עדיין יש לשאוף להמשך שיפור המצב. הדבר אינו קל. אך אין לשכוח את עמדת המחוקק בכל הקשור לנאשם המוחזק במעצר כאשר טרם הורשע בדיון, וחזקת החפות עומדת לצידו. בראייה זו, לכל אחד מן הגורמים בשמיעת המשפט יש חלק, ועל כל גורם "לתת כתף" כדי לנסות ולמזער את הפגיעה בחירותו של הנאשם. באשר לבית המשפט, המציאות מחייבת את חלוקת התיקים באופן שתינתן עדיפות לשמיעת תיקים מעין אלה. זה אינו קל עבור נאשם לשהות במעצר בית מלא לתקופה ארוכה, בעודו ממתין לסיום שמיעת משפטו. אף ישנם תיקים אזרחיים שעיתוי שמיעתם משמעותי ביותר, למשל תיקים בהם עובד שנפגע ונכותו גבוהה, הממתין להכרעת בית המשפט בתביעתו. חרף שיקולים מתחרים מעין אלה, על הערכאות המבררות, כאמור, לתת עדיפות לשמיעת התיקים מן הסוג הנוכחי. באשר לסנגוריה, עליה לגלות גמישות בעניין מועדי הדיון, ולהתמקד בעיקר ולא בטפל. ועדיין, נדמה כי יש כשל מסוים בכל הקשור להוצאת תעודת חסיון.

אכן, התביעה הכללית תורמת את חלקה בהכנת התיקים המורכבים, ובהשתתפות במטלות השונות הנגזרות מכך. ער אני לעומס הרב המוטל על גורמי התביעה, ועל כוח האדם שאינו מספיק. ועדיין, בבקשה מעין זו, בה הסמכות להאריך מעצר נתונה לערכאה הגבוהה בלבד, חשוב לאתר את המשתנים אשר מקשים על התקדמות המשפט וסיומו. אין לראות את המצב הנוכחי ביחס לתעודת חסיון כחוק טבע או כגזרה מן השמים שאין מנוס אלא להשלים עמה. כפי שעל הסנגוריה להתאים את עצמה למצוות המחוקק בכל הקשור להמשך מעצרו של נאשם עד לסיום ההליכים – כך גם התביעה. נראה כי נכון יהיה שהתביעה תבדוק את הסוגיה הנדונה, ובמידת האפשר תתור אחר פתרונות. למשל, בחינת האפשרות לערוך שימוש שונה במשאבי כוח האדם. עוד יש לשפר את הקשר בין הפרקליטות לבין הגורמים המעורבים מחוץ לה, כגון משרדי הבטחון ובטחון הפנים, שבסמכות שרי משרדים אלה להוציא תעודת חסיון. אחרון, המועד בו התביעה נערכת לתעודת חסיון. הרי במקרים לא מעטים הצורך להוציא תעודה ולדון בה צפוי מראש, ויפה יהיה לפעול בנדון שעה אחת קודם.

בתיק הנוכחי אני נעתר לבקשה להאריך את המעצר, לנוכח המסוכנות הגבוהה האמורה למעלה וקצב ניהול פרשיית התביעה ומועדי הדיונים שנקבעו. בה בעת, מן הראוי שהגורמים הרלבנטיים בפרקליטות יתנו את דעתם לדרכים בהן ניתן לייעל את ההליכים הקשורים להוצאת תעודת החסיון והדיונים המשתלשלים מכך.

סופו של שיקול, על רקע חומרת המעשים והשתלשלות המשפט, נראה לי שאין מקום להורות על שחרור המשיבים. כפי שצוין, בית המשפט המחוזי אמור לקבוע מועדים נוספים לשמיעת הראיות במהלך תיק זה.

4. מעצרים של המשיבים מוארך בזאת בשבעים ושלושה ימים, החל מיום 21.1.2015, או עד למתן פסק הדין בת"פ 8321-04-14 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם (זאת בהמשך להחלטתי להאריך את מעצרים של המשיבים בהסכמה מיום 4.1.2015, לתקופה של 17 ימים).

המזכירות תעביר עותק מהחלטה זו לפרקליט המדינה, להמשך טיפול על פי שיקול דעתו.

ניתנה היום, כ"ט טבת תשע"ה (20.1.2015).

ש ו פ ט
